

พระราชบัญญัติ
อากรังนกอีแอ่น
พ.ศ. 2540

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2540
เป็นปีที่ 52 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอากรังนกอีแอ่น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติอากรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540

มาตรา 2⁽¹⁾ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติอากรังนกอีแอ่นพุทธศักราช 2482

มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพัทลุง จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดสตูล และจังหวัดตราด ส่วนในจังหวัดอื่นจะใช้บังคับเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

นกอีแอ่น หมายความว่า นกอีแอ่นชนิดที่ใช้กินรัง

รังนก หมายความว่า รังนกอีแอ่น

ราชการส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรังนกอีแอ่น

มาตรา 6 ในแต่ละจังหวัดที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ให้มีคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรังนกอีแอ่น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด สรรพากรจังหวัด ป่าไม้จังหวัด หัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นทุกระาชการส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกอยู่ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากรายชื่อบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เกี่ยวกับรังนกที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเสนอจำนวนสองคนและที่สภาจังหวัดเสนอจำนวนสี่คนเป็นกรรมการ และปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้และเพิกถอนสัมปทานเก็บรังนก

(2) พิจารณาจัดเก็บและจัดสรรเงินอากรังนก

(1) รก.2540/56ก/1/14 ตุลาคม 2540

(3) ให้คำแนะนำแก่ผู้รับสัมปทานเกี่ยวกับการเก็บรังนก

(4) กำกับดูแลการเก็บรังนกของผู้รับสัมปทานให้เป็นไปตามสัมปทาน และตามพระราชบัญญัตินี้

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบในการจัดเก็บเงินอากรรังนกและมีหน้าที่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

มาตรา 8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 9 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 8 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) เป็นผู้รับสัมปทานตามพระราชบัญญัตินี้

(4) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้ออกเพราะบกพร่อง ไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(5) เป็นบุคคลล้มละลาย

(6) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

(7) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา 10 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา 11 การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 9 ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 12 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด กรรมการผู้ใดที่มาประชุมและมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องใดกรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น แต่ให้นับกรรมการผู้นั้นเข้าเป็นองค์ประชุมในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา 13 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บรังนกที่มีอยู่ตามธรรมชาติบนเกาะหรือในที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินโดยไม่ได้รับสัมปทานจากคณะกรรมการ

การขอรับสัมปทานในแต่ละจังหวัดให้ทำโดยการประมูลเงินอากรตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 15 ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานชำระเงินอากรเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดในสัมปทานหรือชำระไม่ครบถ้วน ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินอากรที่ต้องชำระ

เงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นเงินอากร

มาตรา 16 ผู้รับสัมปทานจะต้องมีสำนักงานแห่งใหญ่ หรือสำนักงานตัวแทนประจำในจังหวัดที่ตนได้รับสัมปทาน

มาตรา 17 ผู้รับสัมปทานจะเก็บรังนกได้ไม่เกินปีละสามครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทาน

มาตรา 18 ผู้รับสัมปทานต้องทำบัญชีแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนรังนกที่เก็บได้ บริเวณที่เก็บรังนก และรายการอื่น ๆ เกี่ยวกับรังนกยื่นต่อคณะกรรมการตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 19 ผู้รับสัมปทานต้องสงวนและคุ้มครองนกอีกแ่นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนดโดยให้นำหลักเกณฑ์ และวิธีการในการสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมป่าไม้มาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 20 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนสัมปทานได้ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 18 หรือมาตรา 19 หรือข้อกำหนดที่ระบุเป็นเงื่อนไขไว้ในสัมปทานว่าเป็นเหตุเพิกถอนสัมปทานได้

มาตรา 21 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นโดยคำนวณตาม ส่วนของจำนวนรังนกที่เก็บได้ในแต่ละเขตราชการส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกในแต่ละปี ดังนี้

(1) ในกรณีที่จำนวนเงินอากรที่คำนวณตามส่วนของจำนวนรังนกที่เก็บได้ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่เกินสามล้านบาท ให้จัดสรรเงินอากรดังกล่าวให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นทั้งหมด

(2) ในกรณีที่จำนวนเงินอากรที่คำนวณตามส่วนของจำนวนรังนกที่เก็บได้ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนเกินสามล้านบาท ให้จัดสรรเงินอากรจำนวนสามล้านบาทแรกให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นนั้น สำหรับจำนวนเงินอากรที่เกินสามล้านบาท ให้จัดสรรจำนวนร้อยละสี่สิบของเงินดังกล่าวให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกนั้น ส่วนจำนวนอีกร้อยละหกสิบของเงินดังกล่าวให้จัดสรรให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดเดียวกันที่ไม่มีการจัดเก็บรังนกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในปีใดที่ไม่อาจทราบส่วนของจำนวนรังนกตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ส่วนของจำนวนรังนกในปีก่อนหน้านั้นเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

ในกรณีที่มียอดดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดแต่เงินอากรตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวเป็นเงินอากรตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา 22 ให้กรรมการและเลขานุการส่งมอบเงินอากรให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งตามที่ได้รับ การจัดสรรตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยหักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินร้อยละห้าของเงินอากรที่ส่งมอบ

การใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
มาตรา 23 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและเลขานุการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
เป็นหนังสือจากกรรมการและเลขานุการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบการกระทำที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดใน
สัมปทาน
- (2) ตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดรังนก หรือสิ่งใดๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กำหนดในสัมปทาน
- (3) ขึ้นไปบนเกาะหรือเข้าไปในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีรังนกอยู่ตามธรรมชาติ หรือเข้าไปในอาคาร
สถานที่ หรือยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่
นั้นเพื่อตรวจค้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กำหนดใน
สัมปทาน

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้กรรมการและเลขานุการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจาก
กรรมการและเลขานุการรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

มาตรา 24 ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในสัมปทาน
ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่
กำหนดได้

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ดำเนินการตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งภายในเวลาที่กำหนด คณะกรรมการจะพิจารณา
เพิกถอนสัมปทานเสียก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 18 หรือมาตรา 19 หรือ
ข้อกำหนดที่ระบุเป็นเงื่อนไขไว้ในสัมปทานว่าเป็นเหตุให้เพิกถอนสัมปทานได้ให้คณะกรรมการเพิกถอนสัมปทาน

มาตรา 25 บนเกาะหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีรังนกอยู่ตามธรรมชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด
ๆ อันเป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่รังนกอื่น ไชซองนกอื่น หรือรังนก หรืออาจเป็นเหตุให้รังนกอื่นและที่อยู่อาศัยไปจาก
เกาะหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่

มาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งรังนกอันตนรู้ว่าได้มาโดยการฝ่าฝืนตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง

มาตรา 27 ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามที่คณะกรรมการสั่งตามมาตรา 13 ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 28 ผู้ใดฝ่าฝืนตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง มาตรา 17 หรือมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 29 ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 18 หรือทำบัญชีอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 30 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่กรรมการและเลขานุการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็น
หนังสือจากกรรมการและเลขานุการ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่
เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 31 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ

มาตรา 32 ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้แทนนิติบุคคลซึ่งรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดนั้นหรือซึ่งมิได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

มาตรา 33 ให้ผู้ได้รับอนุญาตให้เก็บรังนกตามพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พุทธศักราช 2482 โดยมีสัญญาที่ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและสัญญาดังกล่าวยังไม่สิ้นอายุเก็บรังนกตามสัญญานั้นต่อไปได้ จนกว่าสัญญาจะสิ้นอายุโดยให้ถือว่าเป็นผู้รับสัมปทานตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับโดยอนุโลม

นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ได้รับอนุญาตให้เก็บรังนกชำระอากรหรือเงินอื่นใดตามสัญญาตามวรรคหนึ่งให้แก่อธิบดีกรมสรรพากรตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในสัญญานั้น

เงินอากรหรือเงินอื่นใดตามสัญญาตามวรรคหนึ่งที่ตั้งกำหนดชำระในหรือหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้อธิบดีกรมสรรพากรจัดสรรเงินดังกล่าวให้แก่จังหวัดตามที่ระบุไว้ในสัญญานั้น

ให้นำมาตรา 21 มาใช้บังคับแก่การจัดสรรเงินของอธิบดีกรมสรรพากรตามวรรคสามโดยอนุโลม

มาตรา 34 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในส่วนที่กรมสรรพากรเกี่ยวข้องตามมาตรา 33 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการ

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่นเพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนดูแลและจัดการการเก็บรังนกอีแอ่นอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องที่ของตน และให้เงินอากรรังนกอีแอ่นตกเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่มีรังนกอยู่ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดเดียวกันตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะให้เอกชนดำเนินการจัดเก็บรังนกอีแอ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้